
ПРИКАЗ

09.12.2019

БОЕРЫК

№

233-П

Татарстан Республикасы, Спас районы, Щербеть авылы, Краснослободский авыл жирлеге территориясе, Полевая урамы, 1а йорт адресы буенча урнашкан «Изге князь Михаил Тверский чиркәве, 1761 ел, 1892 ел» ачыкланган мәдәни мирас объектын Россия Федерациясе халыкларының мәдәни мирас объектлары (тарих һәм мәдәният ядкәрләре) бердәм дәүләт реестрына «Михаил Тверский чиркәве», 1761 ел, XIX гасырның икенче яртысы, 1892 ел төбәк эһәмиятендәге мәдәни мирас объекты сыйфатында кертү һәм мәдәни мирас объектының сак предметын, чикләрен һәм территориядән файдалану режимын раслау турында

“Россия Федерациясе халыкларының мәдәни мирас объектлары (тарихи һәм мәдәни ядкарлар) турында” 2002 елның 25 июнендәге 73-ФЗ номерлы Федераль закон, “Татарстан Республикасында мәдәни мирас объектлары турында” 2005 елның 1 апрелендәге 60-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законы, Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының 2016 елның 10 июнендәге 393 номерлы “Төбәк эһәмиятендәге мәдәни мирас объектын яисә жирле (муниципаль) эһәмияттәге мәдәни мирас объектын Россия Федерациясе халыкларының мәдәни мирас объектларының (тарихи һәм мәдәни ядкарлар) бердәм дәүләт реестрына төбәк эһәмиятендәге мәдәни мирас объектын кертү турында карар кабул итү тәртибе турындагы Нигезләмәне раслау турында”гы 393 номерлы карары, 2018 елның 24 декабрендәге дәүләт тарихи-мәдәни экспертизасының унай нәтижәсе нигезендә **боерам**:

1. Татарстан Республикасы, Спас районы, Щербеть авылы, Краснослободский авыл жирлеге территориясе, Полевая урамы, 1а йорт адресы буенча урнашкан «Изге князь Михаил Тверский чиркәве, 1761 ел, 1892 ел» ачыкланган мәдәни мирас объекттын Россия Федерациясе халыкларының мәдәни мирас объектлары (тарих һәм мәдәният ядкәрләре) бердәм дәүләт реестрына «Михаил Тверский чиркәве», 1761 ел, XIX гасырның икенче яртысы, 1892 ел төбәк әһәмиятендәге мәдәни мирас объекты сыйфатында кертергә.

2. «Михаил Тверский чиркәве», 1761 ел, XIX гасырның икенче яртысы, 1892 ел төбәк әһәмиятендәге мәдәни мирас объекты территориясе чикләрен расларга (1 кушымта).

3. «Михаил Тверский чиркәве», 1761 ел, XIX гасырның икенче яртысы, 1892 ел төбәк әһәмиятендәге мәдәни мирас объекты территориясеннән файдалану режимын расларга (2 кушымта).

4. «Михаил Тверский чиркәве», 1761 ел, XIX гасырның икенче яртысы, 1892 ел төбәк әһәмиятендәге мәдәни мирас объектның сак предметын расларга (3 кушымта).

5. Бу боерыкның үтәләшен тикшереп торуну үз өстемә алам.

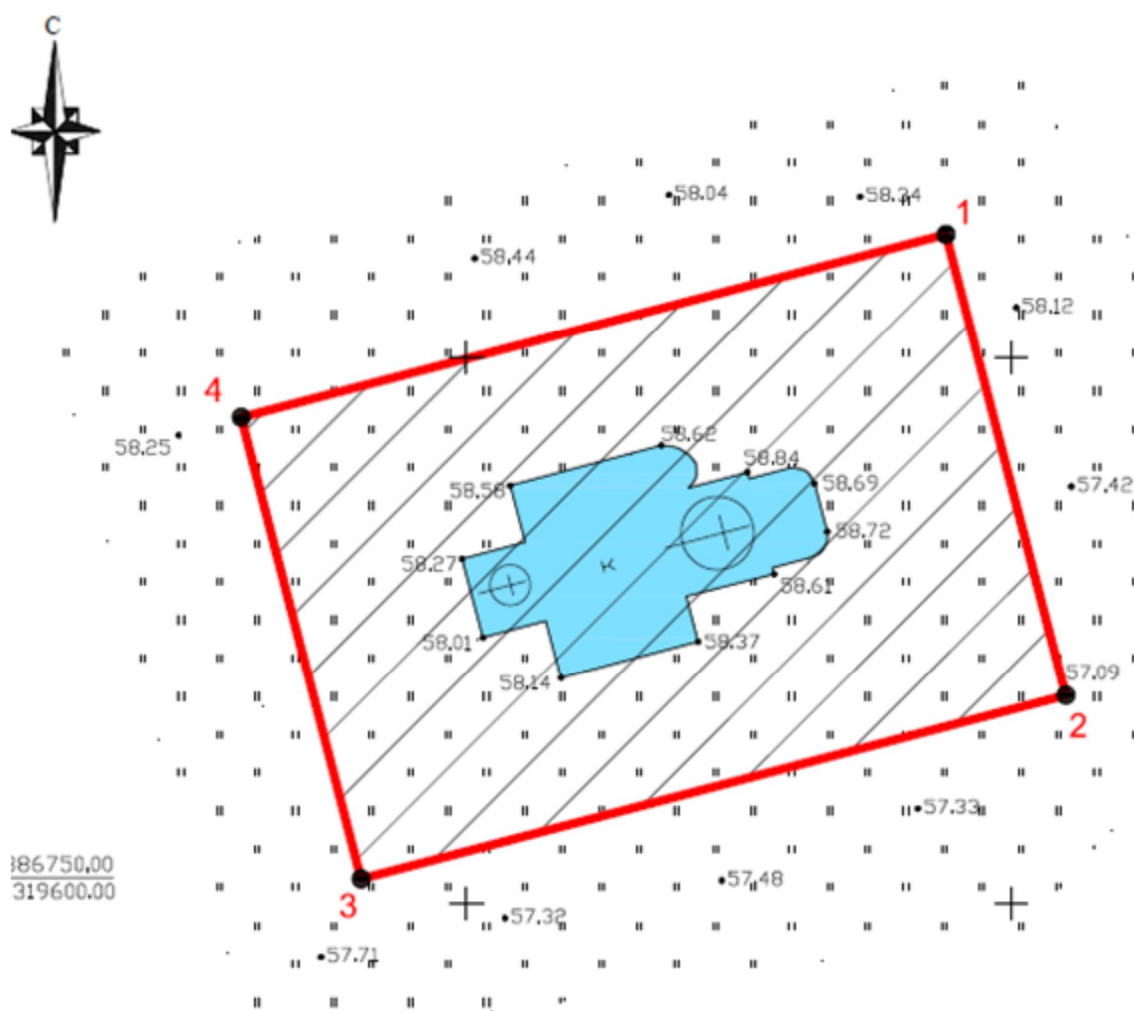
Председатель

И.Н. Гуцин

Татарстан Республикасы мәдәни
мирас объектларын саклау комитетының
«09»12.2019№ 233-П
боерыгына 1_нче кушымта

«Михаил Тверский чиркәве», 1761 ел, XIX гасырның икенче яртысы, 1892 ел
төбәк әһәмиятендәге мәдәни мирас объекты территориясенең чикләре

«Михаил Тверский чиркәве», 1761 ел, XIX гасырның икенче яртысы, 1892 ел
төбәк әһәмиятендәге мәдәни мирас объекты территориясенең картасы
(схемасы)

1 – «№» территориянең характерлы (борылыш) чиге

«Михаил Тверский чиркәве», 1761 ел, XIX гасырның икенче яртысы, 1892 ел
төбәк әһәмиятендәге мәдәни мирас объекты территориясе чикләренен
борылыш нокталары таблицасы

№	МСК 16 координаталар системасы		Нокталарның WGS–84 системасындагы координаталары	
	X	Y	Төньяк киңлек	Көнчыгыш озынлык
1	386811.32	1319693.99	54°59'23,45"N	49°20'21,83"E
2	386769.02	1319705.00	54°59'22,08"N	49°20'22,44"E
3	386752.20	1319640.35	54°59'21,54"N	49°20'18,80"E
4	386794.50	1319629.35	54°59'22,91"N	49°20'18,19"E

«Михаил Тверский чиркәве», 1761 ел, XIX гасырның икенче яртысы, 1892 ел
төбәк әһәмиятендәге мәдәни мирас объекты территориясе чикләренен
тавирламасы

«Михаил Тверский чиркәве», 1761 ел, XIX гасырның икенче яртысы, 1892 ел
төбәк әһәмиятендәге мәдәни мирас объекты территориясе чикләре
түбәндәгечә үтә:

Төньяк-көнчыгыш өлеше: мәдәни мирас объектының көнчыгыш фасады буйлап (1-2 борылыш нокталары).

Көнъяк-көнчыгыш өлеш: мәдәни мирас объектының көнъяк фасадына параллель рәвештә (2-3 борылыш нокталары).

Көнъяк-көнбатыш өлеше: мәдәни мирас объектының көнбатыш фасады буйлап (3-4 борылыш нокталары).

Төньяк-көнбатыш өлеше: Мәдәни мирас объектының төньяк фасадына параллель рәвештә (4-1 борылыш нокталары).

«Михаил Тверский чиркәве», 1761 ел, XIX гасырның икенче яртысы, 1892 ел
төбәк әһәмиятендәге мәдәни мирас объекты территориясеннән **файдалану**
режимы

«Михаил Тверский чиркәве», 1761 ел, XIX гасырның икенче яртысы, 1892 ел
төбәк әһәмиятендәге мәдәни мирас объекты территориясе чикләрендә
түбәндәгеләр **рөхсәт ителә:**

- мәдәни мирас объектының физик сакланышын тәэмин итүгә
юнәлдерелгән мәдәни мирас объекттын саклап калу эшләрен башкару, шул
исәптән консервацияләү, ремонтлау, реставрацияләү, заманча файдалануга
яраклаштыру;

- мәдәни мирас объектының сакланышын тәэмин итү таләпләренә
каршы килмәгән һәм мәдәни мирас объектының заманча шартларда эшләвен
тәэмин итәргә мөмкинлек бирә торган хужалык эшчәнлеген алып бару;

- мәдәни мирас объектларыннан сак предметы булган үзенчәлекләрен
үзгәртмичә, функциональ файдалануның төрләре нигезендә заманча
файдалану өчен файдалану һәм аларны урнаштыру;

- «Россия Федерациясе халыкларының мәдәни мирас объектлары
(тарихи һәм мәдәни ядкаръялар) турында» 2002 елның 25 июнендәге 73-ФЗ
номерлы Федераль закон таләпләрен исәпкә алып, мәдәни мирас объектының
бөтенлеген боза торган корылмаларны һәм объектларны, шулай ук вакытлы
объектларны жимерү;

- гамәлдәге инженерлык инфраструктурасы объектларын (тышкы су
белән тәэмин итү, канализация, жылылык белән тәэмин итү, газ, электр белән
тәэмин итү, телефонлаштыру һ.б.) капитал ремонтлау, шулай ук башкарыла
торган эшләр (шул исәптән динамик йогынты) мәдәни мирас объектына
йогынты ясамау шарты белән инженерлык инфраструктурасының яңа
объектларын жир асты юлы белән салу;

- мәдәни мирас объекттын саклап калуга, алардан файдалануга һәм
аларны популярлаштыруга юнәлдерелгән территорияне төзекләндерү;

- мәйданчыкларны, алымнарны һәм машина юлларын түшәүдә
традицион материаллар (кирпеч, таш, гранит һәм башка табигый материаллар,
шулай ук табигый материалларны имитацияләүче материаллар) куллану;

- тарихи мохит элементлары характеристикаларына җавап бирә торган
аерым урнаштырылган яктырту җиһазларын куллану;

- яшелләндерү: кисүне санлаштыра торган кыйммәтле агач токымнарын
саклап калу, яшелләндерүнең яңа элементларын утырту;

- тарихи-шәһәр төзелеше мохитен саклап калу, мемориаль һәм
архитектура-ансамбль мөнәсәбәтендә (Россия Федерациясе халыкларының

мәдәни мирас объектлары (тарихи һәм мәдәни ядкарьләре) турында» 2002 елның 25 июнендәге 73-ФЗ номерлы Федераль закон таләпләрен исәпкә алып, аларны торгызу өчен кирәкле житәрлек фәнни мәгълүматлар булган очракта, биналарны, корылмаларны, корылмаларны, кече архитектура формаларын, коймаларны, капкаларны) югалган тарихи элементларны торгызу;

- мәдәни мирас объектынның төп фасадында мәгълүмати язмалар һәм билгеләр урнаштыру беренче каттан да югары түгел;

- эшчәнлек профиле турында мәгълүматны кулланучылар игътибарына житкерү өчен билгеләнгән тышкы реклама чараларын урнаштыру, оешманың фирма атамасы, аның урнашкан урыны (адресы) һәм эш режимы, индивидуаль эшкуарны дәүләт теркәве турында һәм аны теркәгән органның исеме законнар нигезендә. Тышкы реклама чараларының биеклеге фриз биеклегеннән 2/3 дән артмаска тиеш, катлар тәрәзәләре арасында теге яки бу конструкцияне урнаштыру регламентлана торган урын;

- арка тәрәзәләре булганда, катлар тәрәзәләре арасында урнашкан конструкцияләрнең биеклеге $\frac{1}{2}$ ка кадәр кими. Мәгълүмати конструкцияләрнең киңлеге, декоратив-сәнгать панноларыннан тыш, теге яки бу конструкцияне урнаштыру регламентлана торган простенка киңлегеннән 2/3 дән артмаска тиеш.

Югарыда атап үтелгән барлык эшләр мәдәни мирас объектларын саклау эшләрен башкаруга мәдәни мирас объектларын саклауның вәкаләтле органы тарафыннан бирелгән язмача рөхсәт нигезендә, мәдәни мирас объектларын саклауның вәкаләтле органы белән килештерелгән мәдәни мирас объектларын саклау буенча проект документациясен эзерләү һәм эшләр башкару йөкләмәсе, шулай ук дәүләт тарихи-мәдәни экспертизасының уңай бәяләмәсе булган проект документациясе нигезендә һәм күрсәтелгән эшләрне башкаруны тиешле мәдәни мирас объектларын саклауның тиешле органы тарафыннан тикшереп торы шарты белән башкарыла.

«Михаил Тверский чиркәве», 1761 ел, XIX гасырның икенче яртысы, 1892 ел төбәк әһәмиятендәге мәдәни мирас объекты территориясе чикләрендә түбәндәгеләр **рөхсәт ителә:**

- мәдәни мирас объектын яисә аның аерым элементларын саклап калу эшләреннән, шулай ук «Россия Федерациясе халыкларының мәдәни мирас объектлары (тарихи һәм мәдәни ядкарьләре) турында» 2002 елның 25 июнендәге 73-ФЗ номерлы Федераль закон таләпләрен исәпкә алып, мәдәни мирас объектынның тарихи-шәһәр төзелеше мохитен саклап калу эшләреннән тыш, жир, төзелеш, мелиоратив һәм башка эшләр башкару;

- капитал төзелеш объектларын төзү һәм һәйкәл территориясендә булган капитал төзелеш объектларының күләм-киңлек характеристикаларын арттыру, шулай ук жир төзелеше эшләрен, жир, төзелеш, хужалык эшләрен проектлау, башкару һәм мәдәни мирас объектын һәм аның саклау предметын саклап калуга һәм жайлаштыруга бәйле булмаган башка эшләр башкару;

- кондиционерларның мәдәни мирас объектының фасадларында һәм түбәсендә, эре габаритлы антенналар һәм инженерлык жиһазларының башка элементларын урнаштыру;

- тышкы реклама чараларын урнаштыру;

- жир өсте ысулы белән инженерлык инфраструктурасы объектларын (тышкы су белән тәмин итү, канализация, жылылык белән тәмин итү, газ белән тәмин итү, электр белән тәмин итү, телефонлаштыру һ.б.) үткәрү;

- киосклар, павильоннар, лапаслар, кече архитектура формалары урнаштыру, югалганнарны торгызудан тыш;

- динамик йөкләнеш тудыручы технологияләрне (басым ясау, матбугат, чүкеч һ.б. кебек машиналарны куллану, кривошипно-шатунлы механизмнар, чүкечләр һәм бәрмә хәрәкәтле башка механизмнарны куллану, мәдәни мирас объектына һәм аның әйләнә-тирәсендәге төзелешләрдә күпсанлы машиналарны берьюлы куллану);

- мәдәни мирас объекты территориясен теләсә кайсы төрдәге һәм формадагы төзелеш, көнкүреш калдыклары белән чүпләү;

- санитар кисүләрдән тыш, агачларның кыйммәтле токымнарын кисү.

Татарстан Республикасы мәдәни
мирас объектларын саклау комитетының
«09»12.2019№ 233-П
боерыгына 3нче кушымта

Татарстан Республикасы, Спас районы, Щербеть авылы, Краснослободский авыл жирлегә территориясе, Полевая урамы, 1а йорт адресы буенча урнашкан «Михаил Тверский чиркәве», 1761 ел, XIX гасырның икенче яртысы, 1892 ел төбәк әһәмиятендәге мәдәни мирас объектының сак предмети

1. Объектның урыны: ташландык авыл кырыенда, ачык жирдә, елга яры буенда рельеф буенча тыныч участка.
2. Күбесенчә пространстволы чишелеш: түбән барабанда купол белән һәм дүрт кырлы постаментларда почмаклы кече башлыклар белән һәм очлы көнчыгыш почмаклары булган зур алтарь белән, ян өстәмәләре киң трапез һәм аскы дүрткелле өч яруслы чаң манарасы булган композициянең өч өлешле структурасы.
3. Барлык фасадларның композицион чишелеше, XIX гасыр ахырына, барлык проемоларның урынын һәм формасын да кертәп, фасадларның структур өлешләренә - ризалитларның, көрәкләрнең һәм карнизларның урнашуы.
4. XIX гасыр ахырына фасадларның архитектур чишелеше (фасадларның урнашуы, пропорцияләре, профильләре, формасы, архитектур декор элементларының материалы): фасадларның бизәлеше типы - кирпич буенча бәбәк, барлык күләмнәрнең аскы өлешендә такта руст, почмак-бау калаклары, карнизлар, шул исәптән консольк-модульоннарда дүртлек кәрнизә, тәрәзә төпләре һәм
5. Конструктив схема:
  - чын диварлар кызыл кирпичтән;
  - кирпич гөмбәзләре һәм аркалары;
  - тәрәзә һәм ишек уемнарының кирпич тыкрыклары, сводларның металл элементләре.
6. Эчке киңлек композициясе: алтарь һәм киң арка белән тоташтырылган, ике баскычлы, тәре һәм тартма сводлары системасы белән ябылган сигез пилотлы ябылган гыйбадәтханә бинасы.
7. Декоративное бизәнү әйберләре, интерьерлар:
  - башлангыч эчке планировка, тарихи урнашу, сводлар, терәкләр, тоташтыргычлар пропорциясе;

- штукатур бизэлеше, тэрэзэлэрнең профильле сузылган тартылулары;
- гөмбөз нигезендә сузылган кәрниз һәм аның ефәгендәге түгәрәк розетка;
- Тимер белән беркетелгән ике төрдәге тимер рәшәткәләр, сакланып калган төньяк керү ишеге.

Сак предметы аныкланырга һәм тулыландырылырга мөмкин, шул исәптән фәнни, табигый яисә реставрация тикшеренүләре уздырганда фотоматериаллар белән дә.-